

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijakuuleminen sosiaali- ja terveysvaliokunnassa 1.6.2016 / HE 85/2016 vp

EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNALLE

Hallituksen esitys (HE 85/2016 vp) eduskunnalle laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Kehitysvammaliitto edistää kehitysvammaisten ja muiden oppimisessa, ymmärtämisessä ja kommunikoinnissa tukea tarvitsevien ihmisten tasa-arvoa ja osallistumista yhteiskunnassa, kehittää palveluja sekä edistää alan tutkimusta. Kehitysvammaliitto on yhteiskunnallinen vaikuttaja, tietotaitokeskus ja yhteistyöfoorumi. Toimimme monipuolisesti yhteistyössä vammaisten henkilöiden ja heidän läheistensä, alan työntekijöiden, palveluntuottajien, järjestöjen, yritysten ja viranomaisten kanssa. Varsinaiset jäsenemme ovat kuntayhtymiä, kuntia, seurakuntia, rekisteröityjä yhdistyksiä ja säätiöitä. Kannatusjäsenemme ovat yksityisiä ihmisiä. Jäsenemme tekevät kehitysvammatyötä tai toimivat muuten kehitysvammaisten ihmisten hyväksi.

Kehitysvammaliitossa halutaan kiinnittää erityistä huomiota lakiuudistuksen siihen kohderyhmään, jolla on ymmärtämisen, kommunikoinnin ja tiedonsaannin vaikeuksia.

1. Kehitysvammaliitto pitää tärkeänä, että omaishoitoa kehitetään kansallista omaishoidon kehittämisohjelmaa valmistelleen työryhmän esityksen v. 2014 pohjalta. Keskeistä on työssäkäynnin ja omaishoidon yhteensovittaminen sekä omaishoidon saaminen subjektiiviseksi oikeudeksi. Tällä hetkellä ongelma on siinä, että virallisen omaishoitaja-statuksen ulkopuolella on noin 88 % omaishoitajista eli yli 300 000 omaishoitajaa.
2. Omaishoidon hoidettavista on THL:n selvityksen (2012) mukaan kehitysvammaisia noin reilut 2 000 henkilöä. Vaikka kehitysvammaisten osuus omaishoidettavien määrästä on pieni, tarkoittaa se sitä, että tällainen pieni ryhmä ei saa jäädä lakiuudistuksessa vähäisemmälle huomiolle. Kehitysvammaliitto kiinnittää erityistä huomiota sijaishoidon järjestämiseen omaishoitajan vapaan ja loman aikana. THL:n selvityksen mukaan sijaishoitoa ei kunnissa järjestetä riittävästi. Väliaikainen laitossijoitus kehitysvammaiselle henkilölle tutusta kotiympäristöstä ei voi olla vaihtoehtona, koska se voi tuottaa suuria ongelmia kehitysvammaisen mielenterveydelle.
3. Kehitysvammaliitto kannattaa omaishoitajien vapaiden ja lomien lisäämistä. Omaishoidon vapaat ja lomamat eivät saa kuitenkaan vähetä, jos omaishoitaja osallistuu samanaikaisesti muuhun ansiotyöhön. Nykyisten omaishoitajien sopimusehdot eivät saa heiketä lakiuudistuksessa. Kehitysvammaliitto pitää myös tärkeänä, että THL:n selvityksessä havaittu

omaishoitaja palkkioiden vaihtelevuus yhtenäistettäisiin valtakunnallisesti ja palkkioiden alimpien kategorioiden käytön ylläpidon puututtaisiin.

4. Kehitysvammaliitto pitää myönteisenä uudistuksena omaishoitajien koulutuksen, valmennuksen ja terveys- ja hyvinvointitarkastusten ulottamista omaishoitajille. Terveiden ja hyvinvoinnin ylläpito on rinnastettavissa työterveyshuoltoon ja siten sen järjestämisvelvollisuus pitäisi olla kunnilla.
5. Sosiaalihuoltolain muutoksena omaishoitajavapaiden ulottaminen sellaisille omaishoitajille, joilla ei ole virallista omaishoitajan statusta on erittäin kannatettavaa. Laajemminkin omaishoitaja-järjestelmää pitäisi kehittää niin, että omaishoitajuuteen olisi matala kynnys.

Helsingissä 31.5.2016

KEHITYSVAMMALIITTO RY.

Marianna Ohtonen
Toiminnanjohtaja

Susanna Hintsala
Yksikön johtaja

Antti Teittinen
Tutkimuspäällikkö

Lisätiedot Tutkimuspäällikkö Antti Teittinen
antti.teittinen@kvl.fi